

Bruselj, 29. november 2022
(OR. en)

15269/22

SOC 652

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Vloga družinske politike v kontekstu demografskega razvoja v EU – usmerjevalni dopis predsedstva

V prilogi vam pošljamo usmerjevalni dopis predsedstva za usmerjanje razprave o navedeni zadevi, o kateri naj bi Svet EPSCO razpravljajal med delovnim kosilom 8. decembra 2022.

Svet EPSCO (zaposlovanje in socialne zadeve)

Kosilo – Vloga družinske politike v kontekstu demografskega razvoja v EU

Družine so temeljni gradniki družbe, njihova dobrobit pa določa splošno družbeno ozračje. Podpora družinam je zato bistvena za razvoj družbe. Spremembe v družbi povečujejo raznolikost družinskega življenja. Med najpomembnejšimi spremembami so povečanje stopnje razvez, števila otrok, rojenih zunaj zakonske zveze, in enostarševskih gospodinjstev. Spreminja se tudi delitev odgovornosti med staršema. Od držav se zato zahteva oblikovanje vključujočih družinskih politik.

Čeprav družinska politika ni v pristojnosti EU, pa EU pozitivno vpliva na družine z vrsto zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov. Mednje sodijo na primer strategija EU za enakost spolov za obdobje 2020–2025, strategija EU o otrokovih pravicah in priporočilo Sveta o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke. V nedavno objavljeni evropski strategiji oskrbe je poudarjen pomen visokokakovostnih, cenovno dosegljivih in dostopnih storitev oskrbe ter podpore formalnih in neformalnih oskrbovalcev. Cilj direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja ter direktive o preglednih in predvidljivih delovnih pogojih je olajšati usklajevanje družinskega in poklicnega življenja, in sicer s povečanjem predvidljivosti dela, spodbujanjem prožnejših ureditev dela in krepitevijo spodbud za očete, da sodelujejo pri oskrbi. Skladi kohezijske politike in nacionalni načrti za okrevanje v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost imajo pomembno vlogo, npr. pri vzpostavitvi ustanov za varstvo otrok ali zagotavljanju podpore za socialne storitve in oskrbo.

Številne države članice se soočajo z dolgoročnim upadom rodnosti in podaljšanjem pričakovane življenjske dobe, kar je privedlo do staranja prebivalstva in spremembe starostne strukture prebivalstva. Leta 2018 je pričakovana življenjska doba ob rojstvu dosegla 78,2 leta za moške in 83,7 leta za ženske. Ta trend naj bi se nadaljeval, pri čemer naj bi moški, rojeni leta 2070, živeli v povprečju 86 let, ženske, rojene v istem letu, pa 90 let. Do leta 2070 bo delež oseb, starejših od 65 let, znašal 30,3 % prebivalstva (20,3 % leta 2019), delež oseb, starejših od 80 let, pa 13,2 % prebivalstva (5,8 % leta 2019). To bo še bolj obremenilo sisteme socialne zaščite, vključno s pokojninami, zdravstveno in dolgotrajno oskrbo, kar bo vplivalo na financiranje in ustreznost prejemkov ter povpraševanje po delovni sili na področju oskrbe. Zaradi zmanjševanja delovno sposobnega prebivalstva je ključno izkoristiti potencial vseh generacij in spodbujati njihovo dejavno udeležbo v družbi.

V zvezi s tem lahko ukrepi za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ter podpora storitvam otroškega varstva, pa tudi različne oblike finančne podpore ter davčni sistem in sistem socialnih prejemkov, ki prejemnikov drugega dohodka v gospodinjstvu ne odvrtaajo od dela, pozitivno vplivajo na odločitev za ustvarjanje družine in število načrtovanih otrok. V državah članicah obstajajo različni ukrepi za priznavanje vrednosti vzgoje in varstva otrok, na primer v obliki pokojninskih dobropisov ali dodatka za vzgojo otrok, razpravlja pa se tudi o priznavanju različnih oblik partnerske in medgeneracijske solidarnosti v pokojninskih sistemih.

Glede na navedeno naj ministrice in ministri obravnavajo naslednji vprašanja:

Kateri konkretni ukrepi so po vašem mnenju ključni v zvezi z odločitvijo družin, da imajo otroka, da načrtujejo družino ali da imajo dva ali več otrok? Ali se osredotočate na družine na splošno ali imate ciljno usmerjene ukrepe za mlade družine, družine s tremi ali več otroki itd.?